

Arbets. D. 38/12.2.1993

14

MUSTHÄRR

KORSHOLM SÜDRA VALLGRUND HERRAS MOSSEN 1990
(REPLOT 3)

Utgrävning av en grop i klapper

T. Gestrin

INNEHÅLL

Faktesida	side 1
Katalog över kartor	2
Tidigare forskning	3
Topografi	3
Årets utgrävning	3
Nivellering	3
Konklusion	4
Katalog över negativ	5
Katalog över diapositiv	6
Kartor och kartkopier	7 - 11
Fotografier och kopier av fotografier	12 - 17

KORSHOLM SÖDRA VALLGRUND HERRASMOSSEN 1990

Kommun: Korsholm

By: Södra Vallgrund

Tomt: Herrasmossen RN 1:122

Situation: Grundkarta 1:20000, 1331 06 Södra Vallgrund (1981,1988)

x=7007 52

y=1515 46

z=12,80 m.ö.h.

Tidigare undersökningar:

K. Katiskoski, inventering 1989.

Fynd:

Tidigare fotografier: 79297-298

Tidigare diapositiv: 20057

fotografier: 91520-544

diapositiv: 26737-752

KATALOG ÖVER KARTOR

	skala	storlek	sida
Utdrag ur grundkartan	1:20 000	A4	7
Översiktskarta	1:500	A4	8
Nivåkarta, nivå 1	1:50	A4	9
Nivåkarta, nivå 2	1:50	A4	10
Yt- och bottenavvågningskarta	1:25	A3	11

TIDIGARE FORSKNING

Före 1990 års utgrävning har platsen besökts år 1989, då Kaarlo Katiskoski utförde en inventering av Korsholms kommun. I dennes rapport betecknas fyndorten Korsholm Replot 3 Herras mossen.

TOPOGRAFI

Fornlämningen är en s.k. "grop i klapper", av en typ som förekommer talrikt på västra sidan Bottenviken, men inte är okänd på den östra heller (Loeffler 1992:63). Katiskoski (1989) beskriver dess läge som varande "ca: a nio kilometer SW om Replot kyrka och 450 m öster om gårdsvägen på en delvis huggen backe". De facto ligger fornlämningen i ett klapperfält, en "djävulsåker", på krönet av den delvis hugna backen, omgiven av ung, planterad tallskog i norr och öster, medan vegetationen söder om klapperstensfältet består av gles blandskog, och hygget i väster avskämmas av buskage av lövträd.

ÅRETS UTGRÄVNING

Provgrävningen utfördes som ett led i Korsholms medborgarinstitutets kurs i arkeologi under vecka 37 (10-15 september 1990) under undertecknads ledning. Arbetskraften utgjordes av kursdeltagare. Utgrävningen utfördes i naturliga lager, av vilka det visade sig finnas i praktiken endast ett, då torvlagret fortsatte ända till det första stenlagret kom i dagen. Även detta, som bestod av till största delen knytnävstoren stenar, avlägsnades, varvid blottades ett lager något större stenar, i genomsnitt ca: a 20-30 cm. i genomskärning. Nu gjordes ett provstick vid punkt 500/400, i botten på vilket fanns grov moränsand. Den förmodade boplatsvallens, ca: a 30 c.m. hög, befanns sålunda vara en ungefär 80-90 c.m. djup grop, till en höjd på 30 á 40 c.m. från botten fylld med obrända ben, blandade med torv.

NIVELLERING

Nivelleringen utfördes med nivelleringsinstrument av märket Wild från fixpunkten i det nationella nätet M 9998, vilken befinner sig på en höjd av 8,7 m.ö.h. (N60).

Detta gav en höjd på 12,80 m.ö.h. för utgrävningens fixpunkt.

KONKLUSION

Resultaten av utgrävningen stöder den uppfattning som T. Seger gett uttryck för, nämligen att det rör sig om en, inte hydibotten, utan slaktgrop. Huruvida detta har varit den primära nyttjandeformen är svårt att avgöra, men bl.a. de topografiska förhållandena gör mig böjd att tro, att gropen möjligen ursprungligen tjänat som skydd för t.ex. säljägare. Någon datering på konstruktionen stod icke att få, då pengar fattades för både lichenometriska och förvittringsstudier. Höjden över havet gav dock en terminus post quem vid brytningen mellan förhistorisk och historisk tid, då kullen varit en liten ö i yttre skärgården.

Helsingfors, den 10:de februari 1993

FM Tryggve Gestrin

NEGATIV

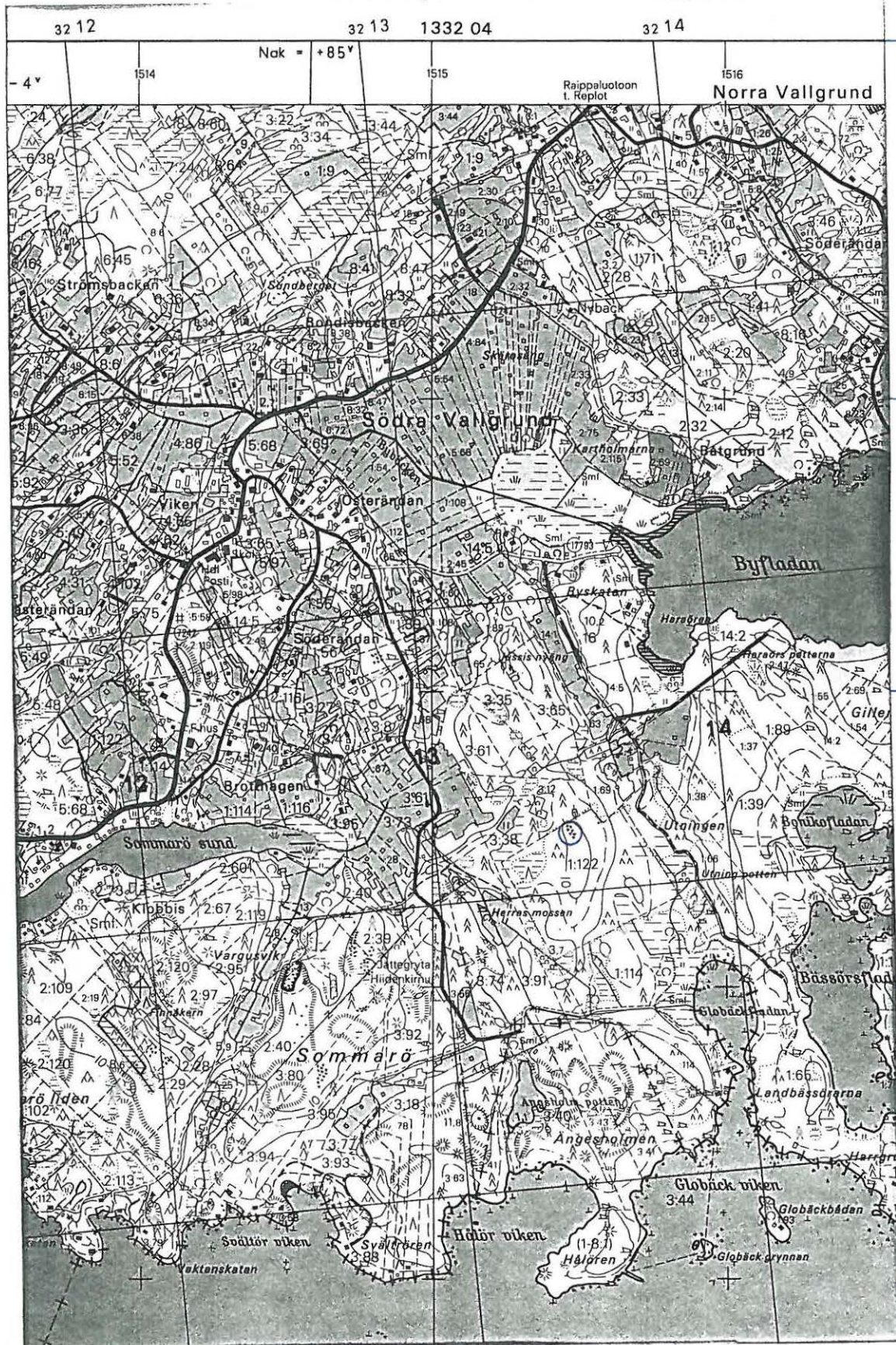
- 91520 Översiktsbild över utgrävningsområdet innan det röjts och utgrävningen påbörjats. Från öster.
- 91521 Som ovan. Från väster.
- 91522 Samma som ovan.
- 91523 Utgrävningsområdet innan arbetet påbörjats. NE kvadranten, uppifrån.
- 91524 Som ovan. SE kvadranten, uppifrån.
- 91525 Som ovan. NW kvadranten, uppifrån.
- 91526 Som ovan. SW kvadranten, uppifrån.
- 91527 Arbetsbild. Från W.
- 91528 Utgrävningsområdet i nivå I. NE kvadranten. Uppifrån.
- 91529 Som ovan. SE kvadranten. Uppifrån.
- 91530 Som ovan. SE kvadranten. Uppifrån.
- 91531 Som ovan. SW kvadranten. Uppifrån.
- 91532 Som ovan. Södra halvan. Uppifrån.
- 91533 Som ovan. NW kvadranten. Uppifrån.
- 91534 Höjden på vallens insida mäts. Från E.
- 91535 Som ovan. Från W.
- 91536 Utgrävningsområdet i nivå II. NE kvadranten. Uppifrån.
- 91537 Som ovan. SE kvadranten. Uppifrån.
- 91538 Samma som ovan.
- 91539 Som ovan. SW kvadranten. Uppifrån.
- 91540 Samma som ovan.
- 91541 Som ovan. NW kvadranten. Uppifrån.
- 91542 Som ovan. Nordligaste delen av vallen. Uppifrån.
- 91543 Som ovan. Helhetsbild i marknivå. Från NW.
- 91544 Provstick vid punkt 500/400. Uppifrån.

DIAPOSITIV

- 26737   Översiktsbild över utgrävningsområdet innan det röjts och utgrävningen påbörjats. Från väster.
- 26738   Samma som ovan. Från öster.
- 26739   Utgrävningsområdet efter röjning, innan arbetet påbörjats. Östra halvan, uppifrån.
- 26740   Samma som ovan. Västra halvan uppifrån.
- 26741   Arbetsbild. Från W.
- 26742   Utgrävningsområdet i nivå I. Östra halvan uppifrån.
- 26743   Samma som ovan. Västra halvan uppifrån.
- 26744   Arbetsbild. "Fotograferingstornet" i funktion. Från E.
- 26745   Vallens insida. Från E.
- 26746   Samma som ovan.
- 26747   Samma som ovan.
- 26748   Samma som ovan. Från W.
- 26749   Utgrävningsområdet i nivå II. Östra halvan uppifrån.
- 26750   Som ovan. W halvan uppifrån.
- 26751   Översiktsbild. Från W.
- 26752   Provstick vid punkt 500/400. Uppifrån.

Grundkarta 1:20 000, 1331 06 Södra Vallgrund (1981, påtryck 1988)

○ Herrasmossen

KORSHOLM SÖDRA VALLGRUND HERRASMOSSEN ("FORNBACKEN")

T.GESTRIN 1990

ÖVERSIKTSKARTA

SKALA 1:500

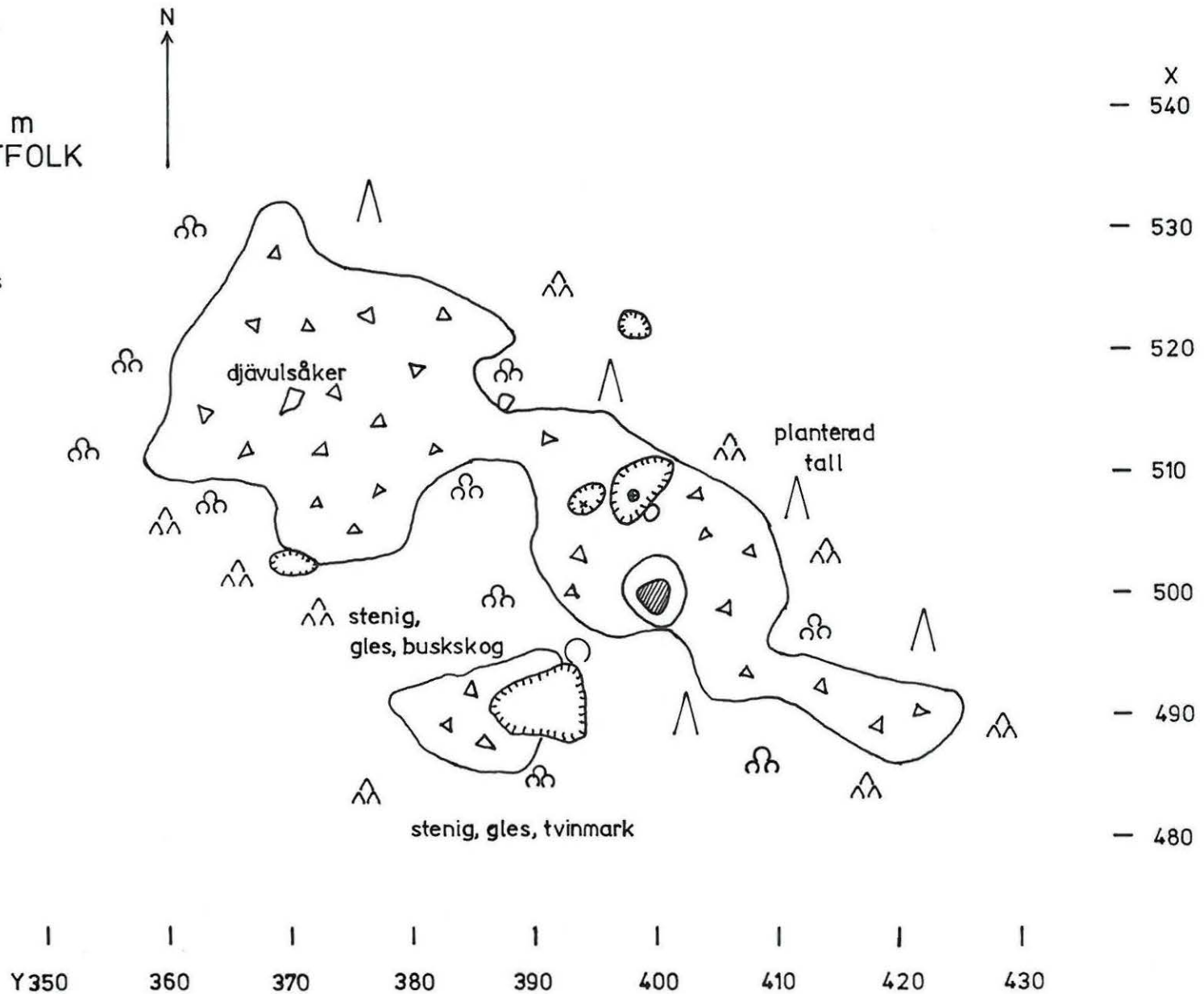

0 5 10 15 20 m

RITARE: Erik ANDTFOLK

F.P. PL. = 155

- ⊕ fixpunkt
- × instrumentets plats
- //// utgrävn. 1990
- ⊙ berg i dagen
- ∧ barrskog
- lövskog

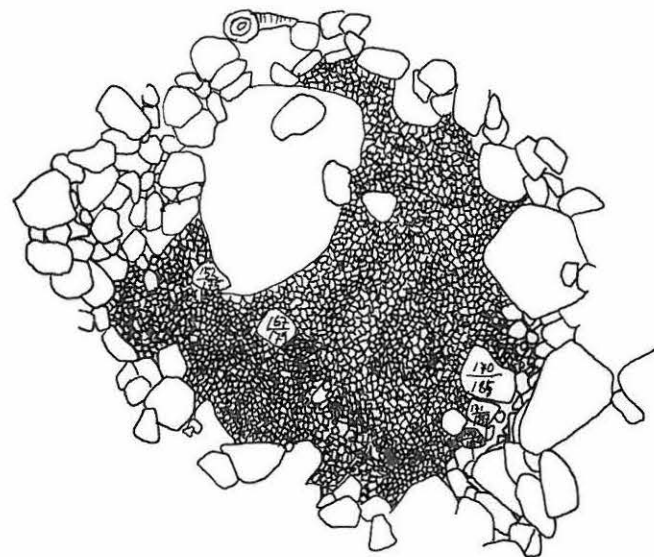

KORSHOLM SÖDRA VALLGRUND HERRASMOSSEN ("FORNBÄCKEN")

T. GESTRIN 1990
NIVÅKARTA, NIVÅ 1
SKALA 1:50

0 1 2 m
PINXIT: T. GESTRIN

FP PL.=155=12.80 m.ö.h.

X
- 502

- 501

- 500

- 499

- 498

Y 396

397

398

399

400

401

402

403

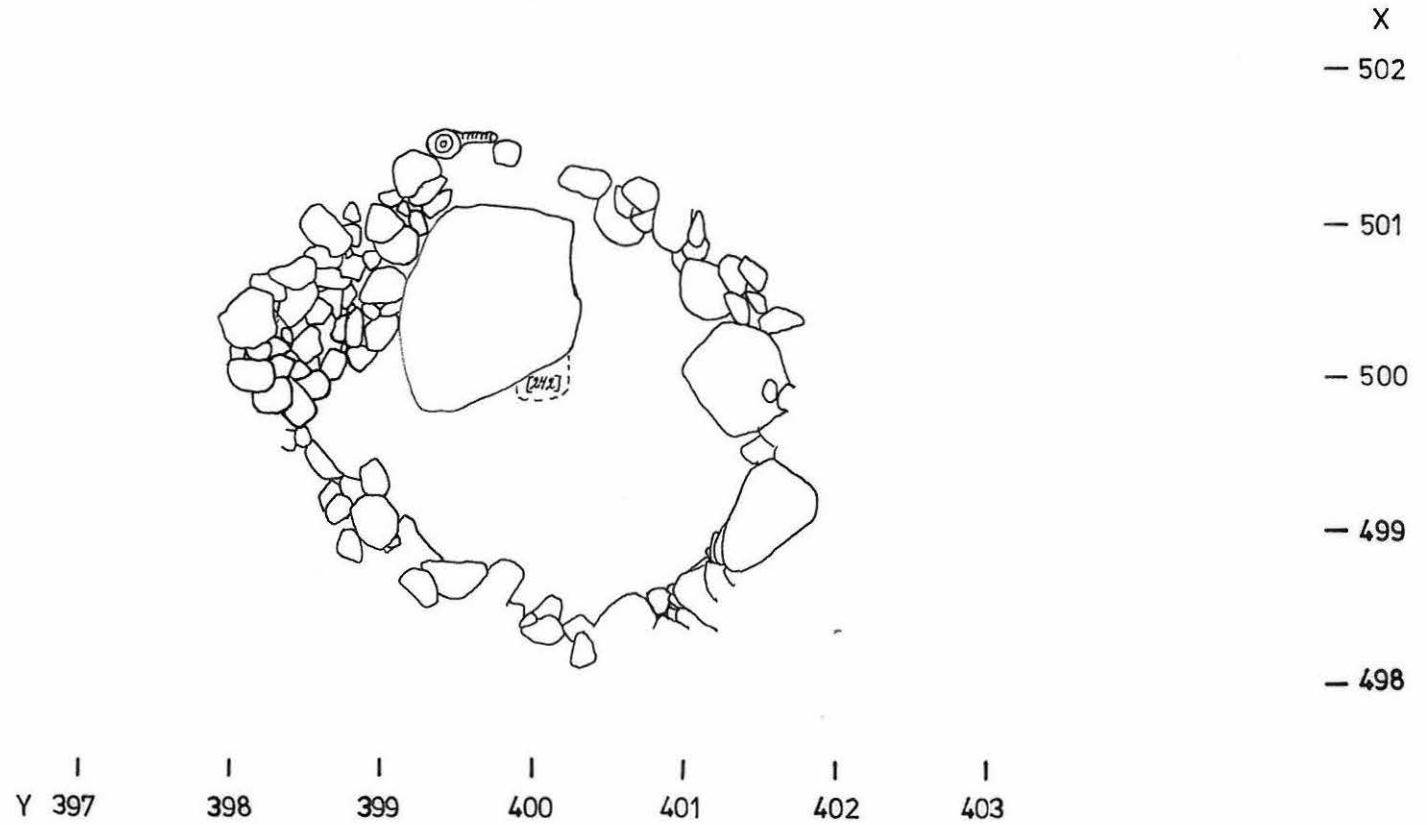
KORSHOLM SÖDRA VALLGRUND HERRASMOSEN ("FORNBACKEN")

T. GESTRIN 1990
NIVÅKARTA, NIVÅ 2
SKALA 1:50

0 1 2 m
PINXIT: T. GESTRIN

EP. PL. = 12.80 m.ö.h.

[242] provstick

KURSHOLM SÖDRA VALLGRUND HERRASMOSSEN ("FORNBÄCKEN")

T. GESTRIN 1990

YT- OCH BOTTEN-
AVVÄGNINGSKARTA

SKALA 1:25
0 0,5 1 m

FP.P.L. = 155 = 12. 80 möh.

PINXIT: T. GESTRIN

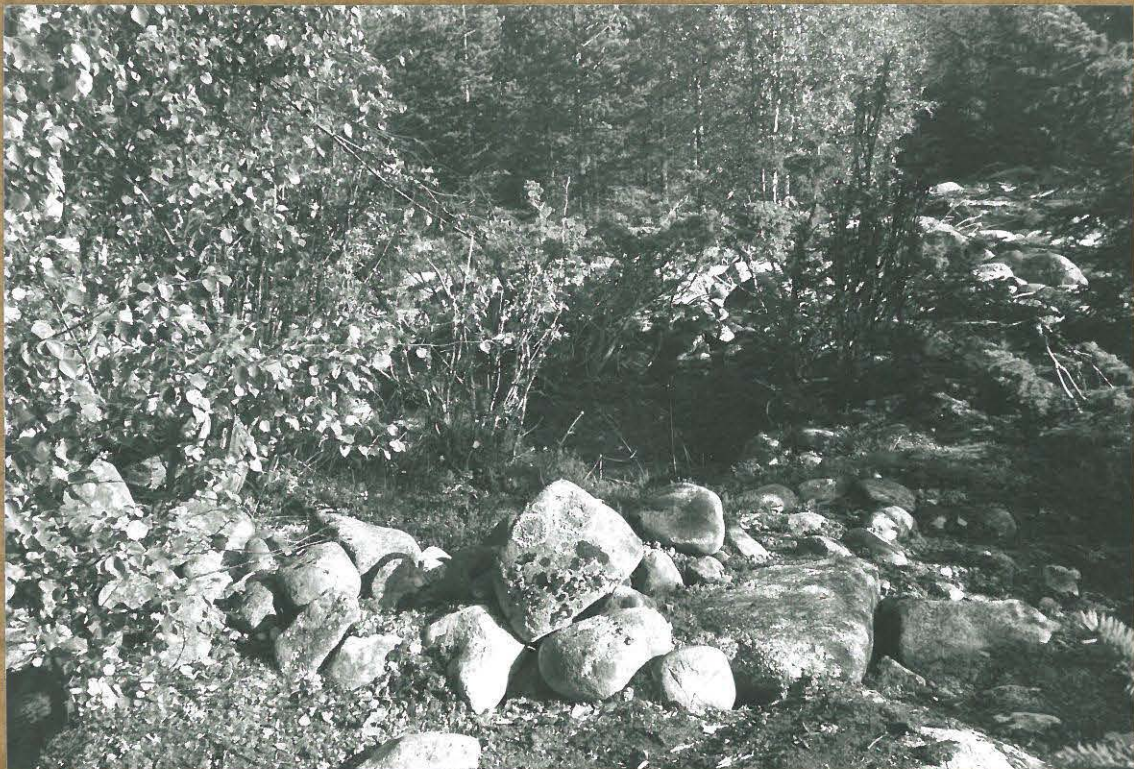

170	168	164	175	173	164	151	166	161	160	158	161	130	140	163	164	157	173	148	182	187	175	182	162	171	171	169	205	179	177	204	185	203	X - 503	
172	159	162	163	164	159	162	162	168	164	161	161	135	145	156	157	161	177	174	172	185	178	183	205	176	183	214	186	190	175	208	186	200		
164	158	162	161	166	158	157	157	149	142	158	156	155	155	156	153	165	168	170	179	182	180	177	180	163	202	200	191	188	224	212	208	195		
161	158	159	155	167	163	153	153	152	147	146	154	140	145	146	137	146	123	149	173	176	179	172	183	168	182	193	185	173	179	196	190	207		
141	150	164	168	161	166	167	152	140	140	137	135	123	144	148	146	141	148	147	147	169	170	173	173	173	174	164	187	180	181	206	184	190	- 502	
136	142	162	160	169	165	169	164	149	137	135	133	138	151	142	140	145	149	143	146	150	164	162	144	153	180	165	182	184	201	195	195	187		
156	155	165	171	165	162	169	161	148	140	133	133	130	143	björk	132	147	145	152	148	138	145	156	139	149	172	167	186	186	166	194	199	177		
142	151	156	162	163	164	159	144	137	117	108	140	152	152	136 [182]	148 [178]	151 [182]	153 [198]	148	149	140	143	132	152	158	166	160	161	174	162	165	170	184		
135	146	152	156	154	155	154	150	147	130	126	142	142	145 [185]	142 [188]	146 [192]	160 [192]	160 [210]	158 [168]	149 [196]	140	136	141	166	137	163	161	171	172	181	186	182	179	- 501	
161	158	159	157	153	150	148	141	143	134	153	152	156 [176]	152 [179]	156 [173]	160 [180]	161 [185]	164 [204]	158 [212]	150 [201]	153 [194]	146	139	131	129	156	161	165	169	178	178	177	176		
159	153	157	155	154	150	133	125	139	134	146 [182]	159 [186]	157 [194]	156 [172]	159 [182]	169 [194]	156 [203]	160 [201]	175 [201]	174 [205]	174 [200]	146	144	139	145	143	157	169	180	183	180	171	178		
162	160	155	143	152	148	137	129	130	132	151 [178]	163 [195]	163 [190]	162 [170]	161 [175]	162 [185]	171 [197]	173 [208]	179 [217]	180 [205]	186 [209]	146	143	133	144	138	155	173	174	171	174	163	183		
163	157	152	152	152	137	132	137	144	158	164 [191]	163 [195]	181 [191]	161 [174]	158 [178]	171 [191]	178 [206]	177 [219]	175 [214]	177 [214]	164 [205]	148	138	138	127	140	145	161	171	164	156	169	162	- 500	
157	149	150	150	151	117	104	119	140	131	162	167 [194]	167 [200]	166 [200]	165 [211]	164 [208]	174 [215]	180 [216]	174 [217]	174 [203]	182 [208]	158 [194]	144	124	129	127	141	154	161	168	143	143	162		
148	143	143	143	143	128	108	130	140	146	163 [181]	167 [192]	167 [210]	176 [214]	174 [206]	173 [217]	176 [218]	171 [215]	171 [215]	173 [208]	165 [213]	152 [211][204]	116	124	113	147	154	169	148	158	141	180			
146	142	141	143	151	136	130	114	136	138	153	164 [182]	168 [185]	170 [209]	174 [215]	177 [213]	175 [214]	173 [210]	172 [211]	174 [213]	165 [213]	164 [202]	132	120	124	130	139	147	156	161	158	161	175		
140	137	136	139	142	132	131	135	137	136	142	149 [175]	156 [184]	168 [196]	177 [207]	176 [211]	174 [213]	174 [214]	177 [211]	172 [214]	164 [208]	161 [183]	117	122	136	131	135	149	152	155	152	153	167	- 499	
140	135	139	146	150	155	131	131	136	134	140	143	151	155	171 [191]	177 [203]	175 [206]	178 [208]	176 [200]	169 [198]	167 [178]	129	157	123	125	138	157	143	148	160	158	170	164		
156	143	153	152	150	148	143	140	129	125	132	138	141	150	142	155	173 [192]	175 [189]	169 [187]	150 [188]	136	110	107	133	142	146	146	149	147	156	155	168	162		
158	155	151	153	151	148	147	138	139	132	129	131	138	144	144	140	157	148	145	142	129	126	129	134	143	144	137	139	148	162	158	151	125		
150	157	150	150	145	149	148	143	139	135	132	130	134	131	137	140	135	142	136	132	117	130	136	133	142	145	141	139	147	155	158	161	135	- 498	
149	154	147	142	145	145	151	148	144	134	132	133	136	133	122	115	129	131	132	135	134	135	136	130	145	138	135	119	112	130	154	145	148		
146	145	149	146	149	149	147	148	143	137	132	133	137	135	138	137	132	134	125	132	141	123	152	147	143	144	142	149	154	144	153	169	147		
146	135	142	146	146	150	149	148	134	135	125	138	136	141	139	138	146	129	126	149	146	121	120	144	126	135	150	146	134	150	141	152	157		
153	146	145	147	148	153	149	139	130	129	121	132	131	138	139	140	143	140	148	152	153	133	146	144	128	128	160	155	145	148	153	147	154	- 497	
154	155	157	147	151	149	155	144	130	133	131	134	133	139	143	149	154	152	155	144	155	151	148	140	150	144	148	142	148	154	155	150	159		
I Y 396				I 397				I 398				I 399				I 400				I 401				I 402				I 403				I 404		

f. 91520

Översiktsbild över utgrävningsområdet innan det röjts och utgrävningen påbörjats. Från öster.

f. 91521

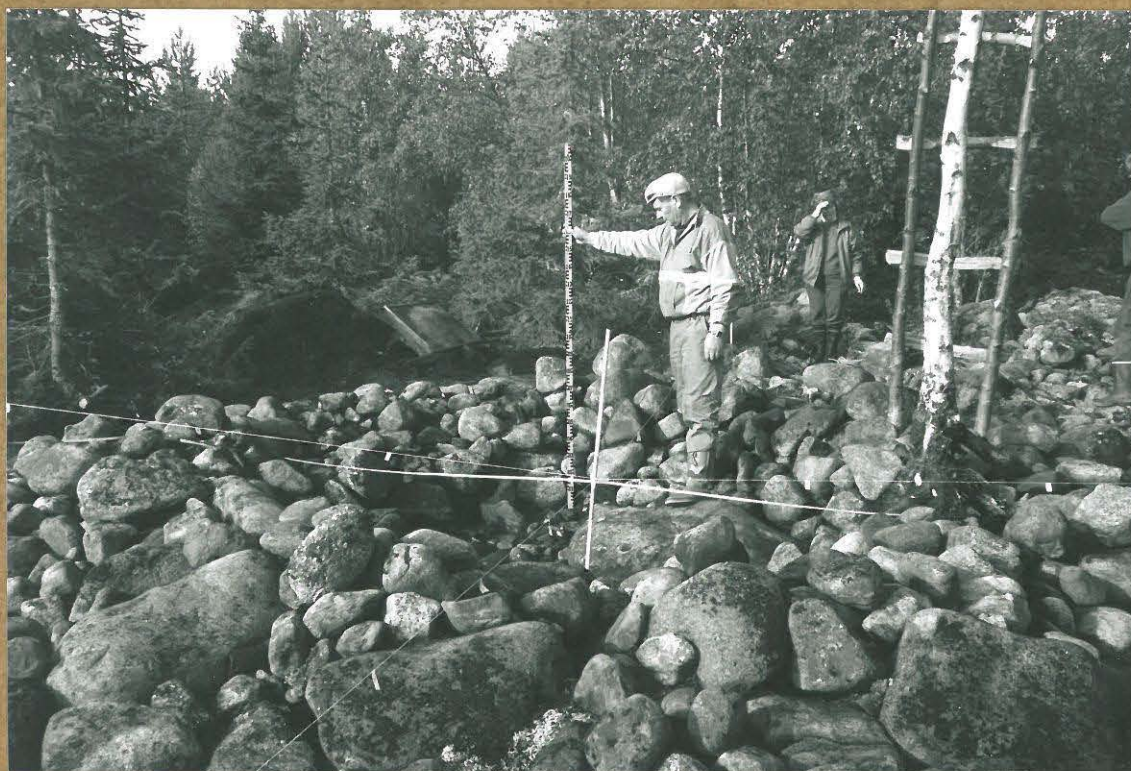
Som ovan. Från väster.

T. GESTRIN 1930

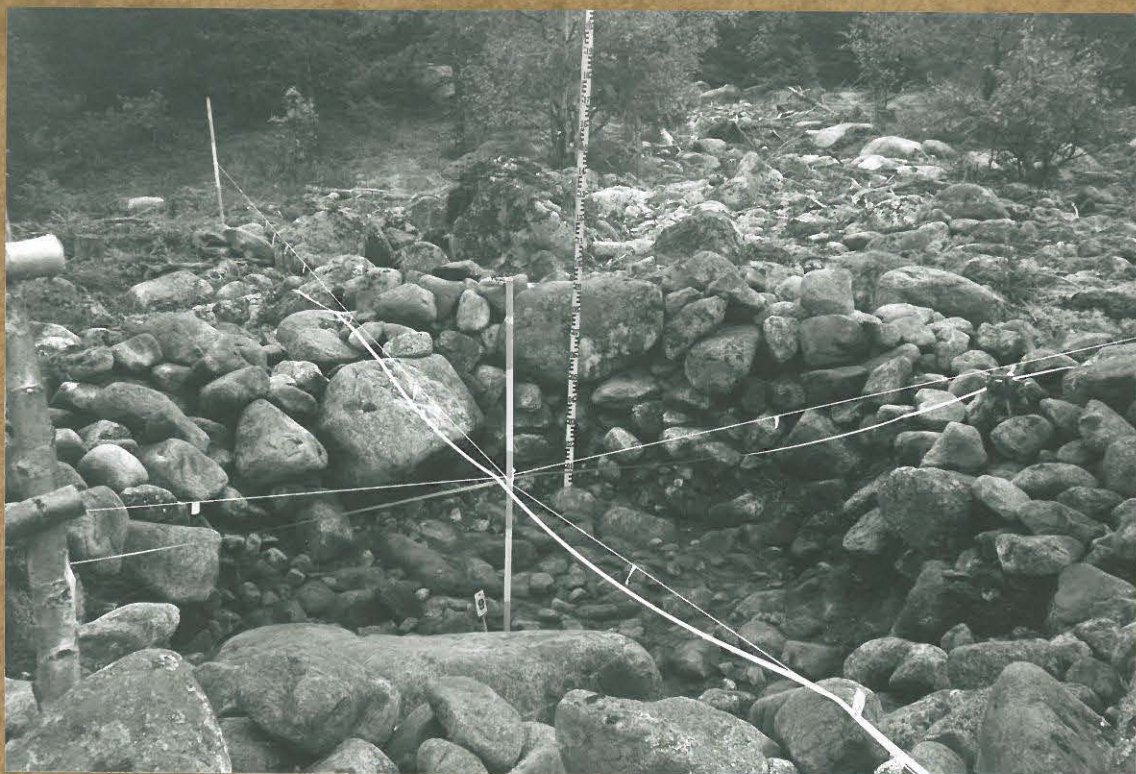
f. 91527

Arbetsbild. Från väster.

f. 91534

Höjden på vallens insida mätes, i nivå I. Från öster.

f. 91543

*Utgrävningsområdet i nivå II. Helhetsbild i marknivå.
Från nordväst.*

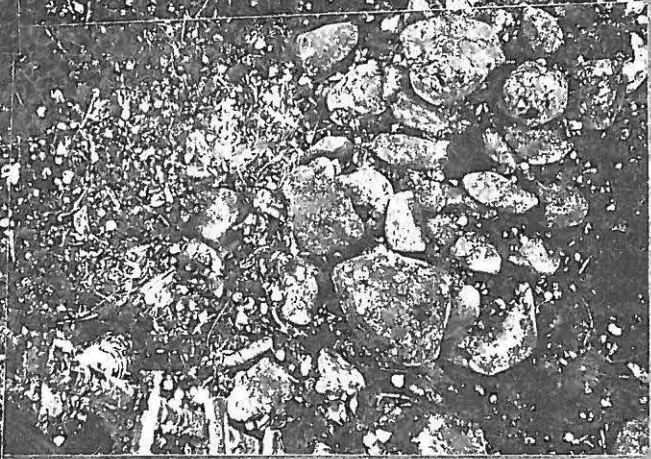
f. 91544

Provstick vid punkt 500/400. Uppifrån.

KÖRSHOLM S VALLGRUND HERRASMÖSSEN

T. GESTRIN 1950

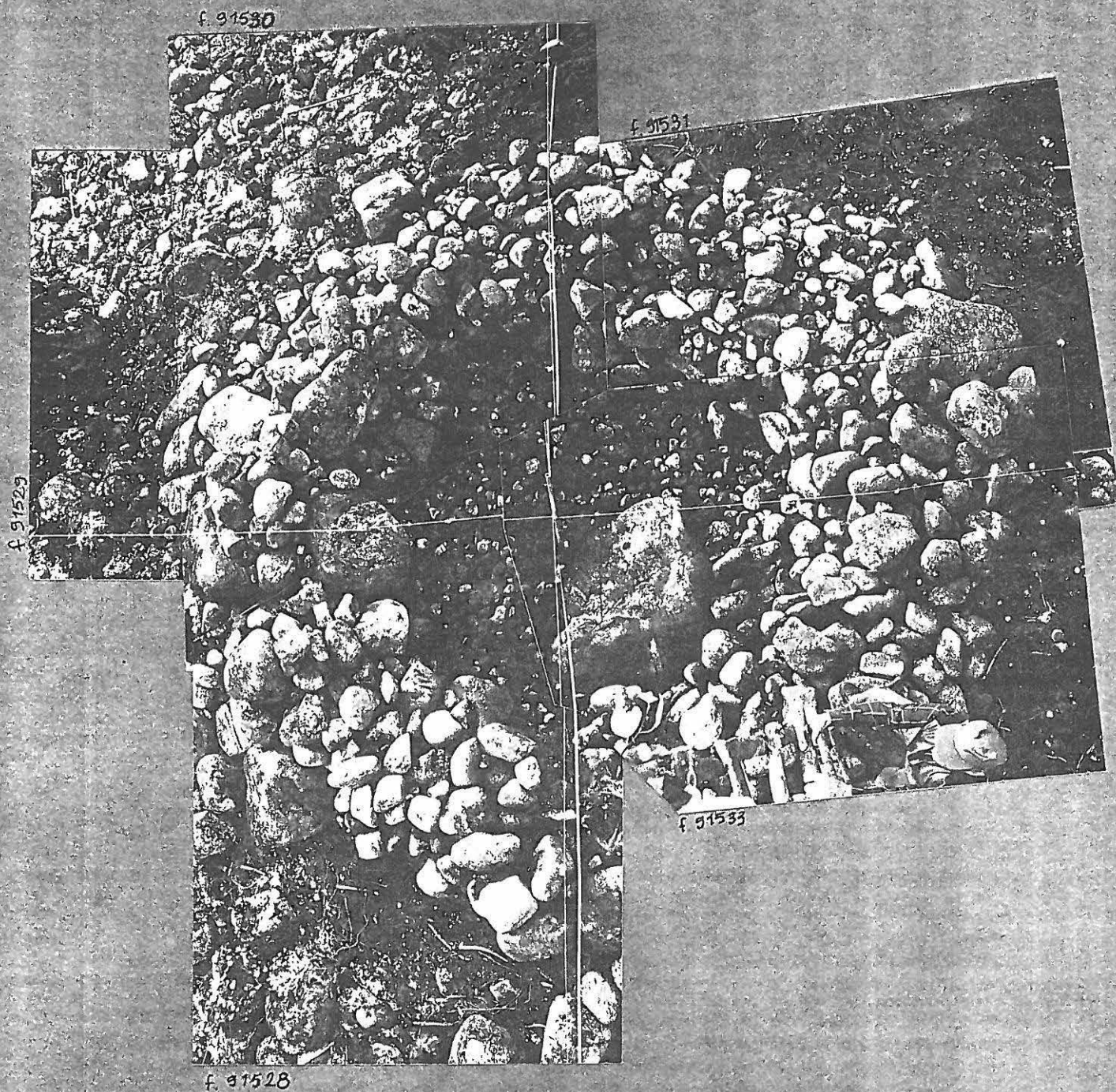

f. 31523

Utgrävningsområdet innan arbetet påbörjats Uppifrån

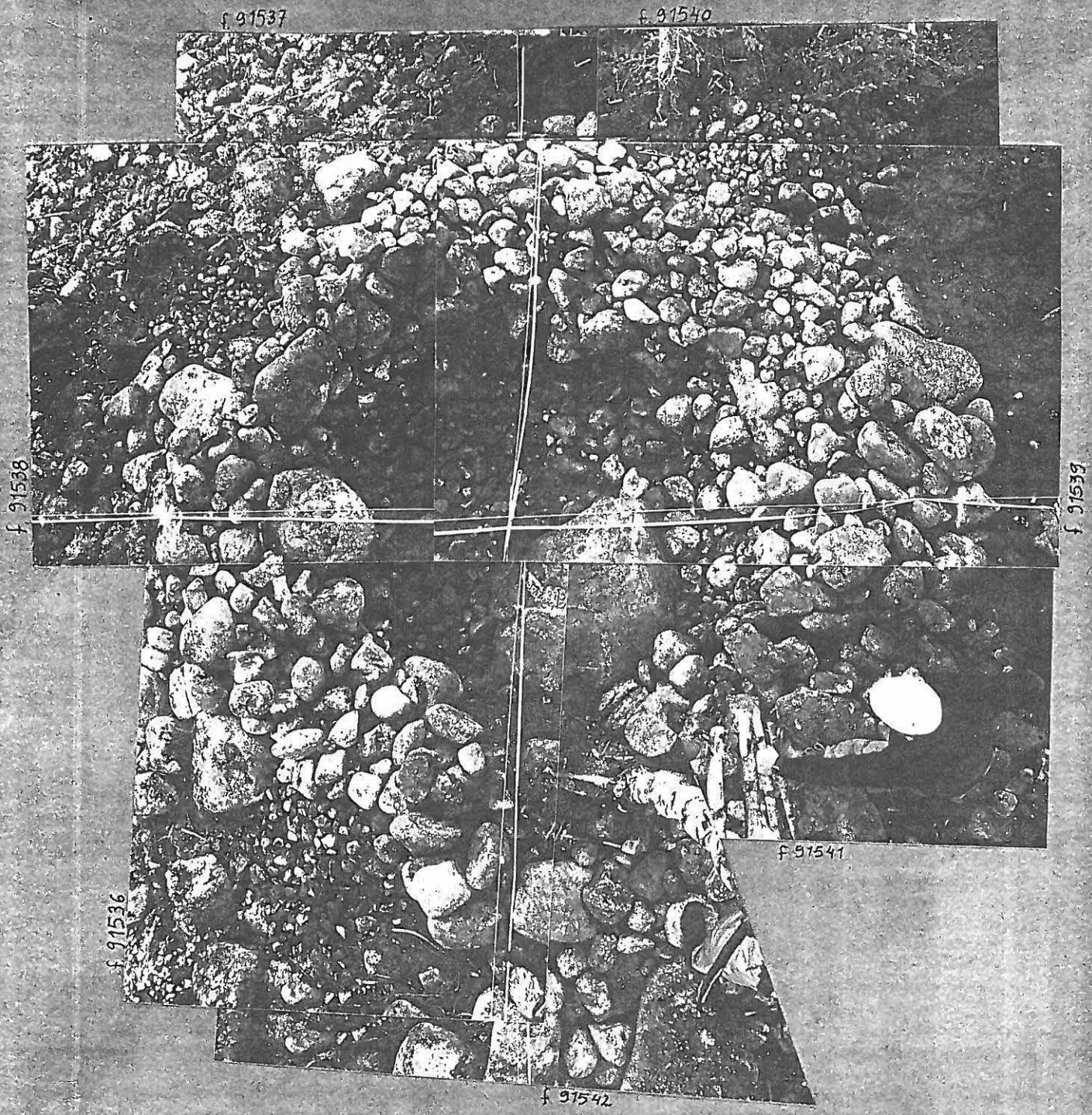
KORSHOLM S VALLGRUND HERRASMÖSSEN

T GESTRIN 1990

Utgrävningsområdet i nivå I Uppifrån

KORSHOLM S. VALLGRUND HERRASMÖSSEN
TIGESTRIN 1990

Utgrävningsområdet i nivå II. Uppifrån.